

Beleid

Sociale Veiligheid Anti-pestprotocol

27-2-2026

Inhoud:

1. Inleiding
2. Pedagogische afstemming - Gouden en zilveren regels
3. Omgaan met pesten – stappenplan, consequenties
4. Signalen en gevolgen
5. Begeleiding alle partijen: gepeste kind, pester, hele klas, ouders van de betrokkenen, rest ouders
6. Vertrouwenspersoon PWA
7. Huiselijk geweld en kindermishandeling

1. Inleiding

Op de PWA kun je, je veilig ontwikkelen.

In dit protocol wordt beschreven welk beleid de PWA hanteert t.a.v. de sociale veiligheid en de procedures die hier omtrent gevolgd worden.

2. Pedagogische afstemming - Gouden en Zilveren regels

Op de PWA werken we met de gouden en zilveren regels. Deze zijn gevisualiseerd en hangen centraal in de school (gouden regels) en in de klas (zilveren regels). Elk jaar worden ze opnieuw besproken en in lessen verweven. Dit gebeurt cyclisch d.m.v. de lessen en activiteiten om een goede groepsvorming en sfeer in de groep te bewerkstelligen en middels het jaarplan 'pedagogische afstemming' dat door de coördinator sociaal emotionele ontwikkeling in fases onder de aandacht van het team wordt gebracht. De gedragsverwachtingen buiten de groepen zijn gekoppeld aan ruimtes waar kinderen in werken en spelen. Deze aanpak is gebaseerd op elementen uit Positive Behaviour Support (PBS, van Golly en Sprague).

Jaarplan pedagogische afstemming:

https://scholengroepholland.sharepoint.com/:w:/r/teams/pwa/_layouts/15/WopiFrame.aspx?sourcedoc=%7BAECD530A-720F-40D8-9B98-06A6415668AA%7D&file=OntwerpPlan%20pedagogische%20afstemming%20PWA.docx&action=default&lsList=1&ListId=%7B60F06432-B630-490D-822B-8CB2765DE390%7D&ListItemId=873

Na de vakantie staat het kennismaken centraal. De groep is misschien van samenstelling veranderd of heeft een nieuwe leerkracht gekregen. De kinderen zitten in teams of tweetallen in een ander lokaal. Door het inzetten van activiteiten om elkaar en elkaars kwaliteiten nog beter te leren kennen, wordt de sfeer in de groep bevorderd. Elke groepsleerkracht observeert wat de groep nodig heeft om tot een goede groepssfeer te komen, waarin de leerlingen zich veilig voelen en tot ontwikkeling komen.

Te denken valt aan:

- klasbouwers
- teambouwers
- coöperatieve werkvormen
- gesprekken met de groep en individuele gesprekken
- specifieke afspraken voor de groep
- activiteiten uit het boek: Groepsplan gedrag van Kees van Overveld
- inzetten van de kaartjes van Bazalt: 5 minuten coöperatief
- inzetten van een beloningssysteem voor de groep en/of de teams.

Alle groepen doen mee aan “De week tegen het pesten”.

3. Volgsysteem voor de sociaal emotionele ontwikkeling in te vullen door de groepsleerkracht

Voor de herfstvakantie vullen de leerkrachten en kinderen van groep 3 t/m 8 de vragenlijsten voor sociaal emotionele ontwikkeling van IEP in. Deze vragenlijsten gaan over empathisch vermogen, zelfmanagement, sociale vaardigheden, beheersing van gevoelens en uiting van gevoelens. Na het invullen wordt er geanalyseerd op groepsniveau en op leerlingniveau.

Tijdens de groepsbespreking, die is aangekondigd in de zorgkalender, wordt er met de intern begeleider bekeken of de klas een groep is geworden. Per categorie kan worden bekeken of de groep nog extra aandacht nodig heeft. Er wordt gekeken of de school dit zelf kan of dat er door een externe partij hulp geboden moet worden. De leerkracht van vorig jaar kan worden geraadpleegd over zijn of haar aanpak.

Er kunnen ook leerlingen zijn die een individuele aanpak nodig hebben. Hiervoor kan de coördinator sociaal emotionele ontwikkeling of de intern begeleider komen observeren. In samenspraak met ouders, groepsleerkracht en specialist kan worden vastgesteld welke interventies de leerkracht gaat inzetten.

De leerkracht gaat hier tot de kerstvakantie mee aan de slag en er wordt een vervolggesprek met de intern begeleider gepland.

Voor klassen die geen groep zijn geworden wordt voor de voorjaarsvakantie IEP nogmaals ingevuld om te bekijken wat er verbeterd is en waar de aandacht naar uit moet gaan.

4. Vragenlijst Sociale Veiligheidsmonitor voor de leerlingen van groep 6 t/m 8:

Om de sociale veiligheid te monitoren en om te bekijken hoe de kinderen het leer- en leefklimaat op school ervaren, wordt door de leerlingen van groep 6 t/m 8 de digitale vragenlijst sociale veiligheidsmonitor ingevuld. Dit gebeurt één keer per jaar, voor de kerstvakantie.

3. Omgaan met pesten:

Definitie van pesten: het meer dan één keer toepassen van psychisch, fysiek of seksueel geweld door één of meerdere leerlingen t.o.v. in de meeste gevallen één medeleerling die niet in staat is zichzelf te verdedigen.

Uitgangspunten:

- melden van pesten is géén klikken;
- medeleerlingen hebben hier ook een verantwoording in;
- meldingen van pesten worden altijd serieus genomen.

Stappenplan

1. Kinderen proberen er samen uit te komen. Ze rapporteren samen aan de leerkracht hoe dit is verlopen en wat hun oplossing/afspraken is. Bij jonge kinderen kan dit meteen onder begeleiding van de leerkracht. Uitgangspunt is dat de kinderen zoveel mogelijk input hebben en zelf oplossingen aandragen.
2. Gesprek leerkracht-pester(s). Doel is bewustmaking. Besproken wordt wat er is voorgevallen en wat de gevolgen daarvan zijn. De pester wordt duidelijk gemaakt dat pesten niet getolereerd wordt en wat de consequenties zijn naast de straf die er nu wordt opgelegd. Ouders worden op de hoogte gesteld en het gespreksverslag komt in ParnasSys. Ook wordt de klas erbij betrokken: de rest van de klas heeft een verantwoordelijkheid ervoor te zorgen dat niemand in de hun klas wordt gepest. Pester krijgt straf in de categorie 1.
Dagelijkse controle van de leerkracht.
3. Gesprek leerkracht met pester(s), gepeste(n) en de ouders van de kinderen. De intern begeleider van de locatie is hierbij aanwezig.
Het gespreksverslag wordt door ouders ondertekend en er volgt een voortgangsgesprek na twee weken.

Pester krijgt straf in de categorie 2.
Dagelijkse controle door de leerkracht.

4. Gesprek met directeur erbij. Er kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals OA, CJG, schoolarts of maatschappelijk werk. Ouders en pester(s) worden op de hoogte gesteld van de consequenties van de volgende fase. Ouders moeten actieplan ondertekenen.

Dagelijkse controle door de leerkracht.

Pester krijg straf in de categorie 3.

Protocol time-out, schorsing en verwijdering treedt in werking.

5. Time-out van een dag. Na het niet nakomen van de gemaakte afspraken in het actieplan van de vorige stappen volgt er een schorsing. De directeur communiceert dit met de ouders, het bestuur en licht de inspecteur van onderwijs in.
6. Schorsing van een week.
7. Verwijdering van school. Aandachtspunt hierbij is het opsturen van het leerling-dossier van het kind zodat de ontvangende school zicht heeft op diens functioneren. *Dossier dient met toestemming van ouders te worden overgedragen aan ontvangende school.* De directeur communiceert dit met het bestuur en licht de inspecteur van onderwijs in.

NB. Wanneer het aanspreken van meelopers niet werkt en ze de pester(s) blijven steunen, treedt het stappenplan (fase 1 en 2) voor hen ook in werking.

Straffen/maatregelen

Categorie 1

- Leerkracht en pester(s) observeren gedrag op het schoolplein en er wordt besproken welk gedrag we wel willen zien.
- Opschrijven hoe hij of zij zich tegen andere wel moet gedragen en wat voor hulp je daarbij nodig hebt.

Categorie 2

- Pauze(s) binnen blijven.
- Nablijven (leerling zelf naar huis laten bellen om dit te melden.)
- Schriftelijke opdracht: opstel of werkstuk maken over pesten

Categorie 3

- In een andere groep plaatsen.
- Externe sociale vaardigheidstraining volgen.

4. Signalen en gevolgen.

De piek van het pesten ligt tussen 10 en 14 jaar, maar ook in lagere en hogere groepen wordt er gepest.

Pestacties kunnen o.a. zijn:

- Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen
- Zogenaamde leuke opmerkingen maken over een klasgenoot
- Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven
- Cadeautjes eisen of geld afpakken
- Briefjes doorgeven
- Beledigen
- Jennen
- Vrienden van de gepeste leerling negatief beïnvloeden
- Opmerkingen maken over kleding
- Roddelen
- Buitensluiten
- Buiten school opwachten, slaan of schoppen
- Een kring vormen of insluiten in klas, gang of schoolplein
- Op weg naar huis achterna rijden
- Naar het huis van de gepeste leerling gaan
- Bezittingen afpakken of vernielen
- Als slaaf behandelen
- Schelden of schreeuwen tegen de gepeste leerling
- Opbellen en/of via internet bedreigen, uitschelden of beledigen
- Psychisch, fysiek of seksueel mishandelen
- Doodzwijgen
- Enzovoorts, elke gedraging die door een leerling als pesten wordt ervaren moet worden besproken.

Leerkrachten, ouders en verzorgers moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden.

Zonder dat een kind letterlijk zegt dat het gepest wordt, kunnen de onderstaande signalen op pesten duiden:

- Vaak alleen staan in de pauze.
- Tijdens de pauze bij de leerkracht gaan staan.
- Een spel is "toevallig" steeds net begonnen als hij of zij erbij komt.
- Vaak alleen met jongere kinderen spelen.
- Niet naar buiten willen op school of thuis.
- Zuchten, piepen en steunen van andere kinderen, wanneer het betreffende kind een idee oppert, dat wel geaccepteerd zou worden indien een ander kind dat idee aangedragen zou hebben.
- Niet meer naar school willen, of aangeven zich ziek te voelen.
- Bepaalde kleren niet meer aan willen hebben naar school, de club, of....
- Gauw boos of prikkelbaar zijn.
- Niet (meer) worden uitgenodigd op partijtjes van klasgenoten.
- Veel geroddel in de groep; Als je één of meer van deze signalen oppikt kan het kind gepest worden, maar het hoeft niet. Vraag aan het kind of je vermoeden m.b.t. het pesten klopt, of dat er "iets" anders aan de hand is. Ook bij een ontkenning is het goed om tegen het kind te zeggen, dat hij of zij altijd welkom is, indien er problemen zijn.

Gevolgen voor daders:

- Agressief gedrag is op korte termijn lonend (meer macht, nieuwe vrienden e.d.), hierdoor kan men het gedrag blijven vertonen.
- Ook pesters hebben op termijn last van hun pestgedrag. Door hun verkeerde en/of beperkte sociale vaardigheden hebben ze vaak moeite om een vriendschap op te bouwen en deze te onderhouden op andere gronden dan die van macht en het delen in die macht. Pesters maken een abnormale sociale ontwikkeling door met alle gevolgen van dien voor de pester zelf.
- Schoolprestaties kunnen afnemen.
- Verhoogde kans op delinquentie, als gedrag ongestraft blijft op school en thuis.

Gevolgen voor het gepeste kind:

- Zelfvertrouwen neemt af.
- Twijfel aan zichzelf en anderen, omdat ze onjuist behandeld zijn in hun omgeving.
- Lichamelijk klachten zoals slecht slapen en slecht eten.
- Leermotivatie kan afnemen door antipathie tegen school.
- Schoolprestaties worden hierdoor negatief beïnvloed.

- Sociale vaardigheden nemen af door onzekerheid in sociale relaties.
- Uiteindelijk kan dit (vooral op latere leeftijd) leiden tot depressie.
- In het ergste geval kan pesten leiden tot zelfdoding.

5. Begeleiding alle partijen

- Begeleiding van de gepeste leerling:

De leerkracht moet een relatie opbouwen de leerling waardoor durft te praten over het pesten.

Waar moet de leerkracht aan denken in een individueel gesprek?

- Actief luisteren naar de leerling. Inleven in de situatie.
- Vragen wat de leerling al gedaan heeft tegen het pesten.
- De leerling laten inzien dat hij/zij op een andere manier op het pestgedrag kan reageren.
- Vragen welke oplossing de leerling ziet.
- Samen een goede oplossing zoeken en die gaan uitproberen.

Wat niet werkt:

- In de klas openlijk de leerling meer aandacht geven of bescherming bieden, want dit kan leiden tot nieuwe aanknopingspunten om de leerling te gaan pesten.
- Bemoedigende opmerkingen zoals "kop op, joh" of "het valt wel mee, ga maar met iemand anders spelen".

Wat wel werkt:

- Medeleven tonen en luisteren en vragen: hoe en door wie wordt er gepest.
- Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij of zij voor tijdens en na het pesten? Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die een pester wil uitlokken. De leerling in laten zien dat je op een andere manier kunt reageren.
- Zoeken en oefenen van een andere reactie bijvoorbeeld je niet afzonderen.
- Nagaan welke oplossing het kind zelf wil.
- Sterke kanten van de leerling benadrukken.
- Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt.
- Praten met de ouders van de gepeste leerling en de ouders van de pester(s). Het gepeste kind niet over beschermen bijvoorbeeld naar school brengen of 'ik zal het de pesters wel eens gaan vertellen'. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.
- Inschakelen hulp; sociale vaardigheidstrainingen; Jeugdzorg, huisarts, Leerplicht, GGD.

- Zoeken van een sport of club. Dat stimuleert positief contact.
- Weerbaarheidstraining
- Begeleiding van de pester:
 - Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/ pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen); Aangezien het moeilijk is voor een leerling een oorzaak aan te geven kan een leerkracht een aantal oorzaken voorleggen. Hieronder staan er 6 (overgenomen uit het Nationaal Protocol Tegen Pesten):
 1. weinig aandacht van de ouders
 2. lichamelijke straf van de ouders
 3. ouders corrigeren agressief gedrag niet
 4. zelf gepest zijn
 5. allergie voor kleur-, geur- of smaakstoffen
 6. slecht voorbeeld uit de omgeving

Andere oorzaken kunnen zijn:

7. Een problematische thuissituatie
8. Voortdurend gevoel van anonimiteit (buitengesloten voelen)
9. Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt
10. Voortdurend met elkaar de competitie aan gaan
11. Een voortdurende strijd om macht in de klas of in de buurt

Laten inzien wat het effect van zijn/ haar gedrag is voor de gepeste.

- Excuses aan laten bieden.
- In laten zien welke sterke (leuke) kanten de gepeste heeft.
- Pesten is verboden in en om de school: wij houden ons aan deze regel; straffen als het kind wel pest – belonen (schouderklopje) als kind zich aan de regels houdt.
- Kind leren niet meteen kwaad te reageren, leren beheersen, de 'stop-eerst-nadenken-houding' of een andere manier van gedrag aanleren.
- Contact tussen ouders en school; elkaar informeren en overleggen. Inleven in het kind: wat is de oorzaak van het pesten?
- Zoeken van een sport of club. Dat stimuleert positief contact.
- Inschakelen hulp; sociale-vaardigheidstrainingen; Jeugdzorg; huisarts; Leerplicht; GGD.

-
- Adviezen aan ouders van gepeste kinderen:
 - Onderneem niet direct boze stappen. Laat het kind wel duidelijk merken dat u wilt helpen, maar beraadt u op een goed plan van aanpak.
 - Bepaal of u de pesterijen zelf kunt waarnemen. Merkt u frictie tussen het kind en klasgenoten als u het naar school brengt of ophaalt?
 - Ga na wat uw kind zelf al heeft gedaan om het pesten te stoppen.
 - Bedenk samen de volgende stap: wat kunnen jullie eraan doen?
 - Leer uw kind voor zichzelf op te komen, assertief zijn. (Weerbaarheidstraining, zelfverdediging sport)
 - Doe niets buiten het kind om, ook als u naar de leerkracht stapt kunt u dit het beste aangeven. Kinderen zijn vaak bang dat hun ouders (de verkeerde) stappen ondernemen waar zij niets van weten.
 - Letterlijk en figuurlijk: ga niet voor uw kind staan. Maar ernaast of erachter.

 - Adviezen aan ouders van pesters:
 - Neem het probleem van uw kind serieus.
 - Raak niet in paniek: elk kind loopt kans pester te worden.
 - Probeer achter de mogelijke oorzaak te komen.
 - Maak uw kind gevoelig voor wat het anderen aandoet.
 - Besteed extra aandacht aan uw kind.
 - Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport.
 - Corrigeer ongewenst gedrag en benoem het goede gedrag van uw kind.
 - Maak uw kind duidelijk dat u achter de beslissing van school staat.

 - Adviezen aan alle andere ouders:
 - Neem de ouders van het gepeste kind serieus.
 - Stimuleer uw kind om op een goede manier met andere kinderen om te gaan.
 - Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag.
 - Geef zelf het goede voorbeeld.
 - Leer uw kind voor anderen op te komen.
 - Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

6. Vertrouwenspersoon en aanspreekpunten voor leerlingen, ouders en leerkrachten

Vertrouwenspersoon op OBS Prins Willem Alexander:

Mariska Blitz (Donge)

Sylvia Vis (Goudmos)

Anti-pest coördinator: Marlies Vellekoop

Aanspreekpunt pesten Goudmos: Sylvia Vis

Aanspreekpunt pesten Donge: Marlies Vellekoop

7. Huiselijk geweld en kindermishandeling

Als school kunnen wij melder zijn van geweld in afhankelijkheidsrelaties. Hieronder vallen alle vormen van geweld en aantasting van de persoonlijke integriteit van mensen die in huiselijke kring in een afhankelijkheidsrelatie tot elkaar staan. Het gaat om o.a. lichamelijk en geestelijk geweld, verwaarlozing, financiële uitbuiting en eer gerelateerde vormen, zoals huwelijksdwang en meisjesbesnijdenis.

Wij werken samen met Veilig Thuis Hollands Midden en kunnen daar terecht voor vragen en zorgen. Als er een melding gedaan wordt, dan start Veilig Thuis een onderzoek. Er wordt contact opgenomen met de school. Als het onderzoek is afgerond, worden de huisarts, Jeugdgezondheidszorg en de school standaard middels een brief geïnformeerd over de uitkomsten van het onderzoek.

Voordat een melding gedaan wordt, is er vaak al contact met Veilig Thuis om advies te vragen. De stappen van de meldcode worden dan doorgenomen met school en er wordt geadviseerd in het bespreekbaar maken en handelen naar kind en ouders.

Als school zijn wij verplicht een stappenplan te hebben, een meldcode, waarin staat beschreven wat je moet doen bij het vermoeden van kindermishandeling.

- Meldcode:
 1. Breng de signalen zo feitelijk mogelijk in kaart. Denk hierbij aan de kindcheck. Dit document staat op SharePoint. Leg dit vast in notities op SharePoint met als categorie 'Meldcode'
 2. Overleg met de aandachtfunctionaris en/of vraag (anoniem) advies van Veilig Thuis (tel. 088-3083636)

-
3. Ga in gesprek met de betrokkene(n).
 4. Maak een inschatting van de risico's. Raadpleeg eventueel Veilig Thuis.
 5. Beslis: organiseer zelf hulp of doe een melding bij Veilig Thuis.

NB:

Stap 2 en 3 kunnen worden omgedraaid; vaak zijn meerdere gesprekken nodig.

In een noodsituatie bel je 112 .